

Sygn. akt III CO 334/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa M. W.
przeciwko P. A., E. J., B. C., S. U., M. P., M. M., B. P.-K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 maja 2022 r.,
na skutek przedstawienia przez Sąd Apelacyjny w [...]
akt o sygn. akt VI ACz [...],
celem wyznaczenia innego sądu apelacyjnego do rozpoznania zażalenia

**odmawia wyznaczenia innego sądu apelacyjnego
do rozpoznania zażalenia.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 15 grudnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] zwrócił się do Sądu Najwyższego o wyznaczenie innego sądu apelacyjnego do rozpoznania zażalenia na podstawie art. 48¹ k.p.c. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż pozwani P. A., E. J., B. C. i M. M. podlegają wyłączeniu z mocy art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Najwyższego art. 48¹ k.p.c. nie może być postrzegany jako przepis szczególny wobec art. 44 oraz art. 44¹ k.p.c. w tym znaczeniu, iż w razie zaistnienia przesłanki wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 k.p.c. w każdych okolicznościach bez względu na obsadę sądu właściwego wyklucza możliwość

wystąpienia o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44 oraz art. 44¹ k.p.c. Odmienne wykładnia prowadziłaby bowiem do wniosku, iż mechanizm objęty art. 48¹ k.p.c. stanowi w istocie *superfluum* z art. 44 *in princ.* k.p.c. Należałoby bowiem uznać, że przeszkodą rozpoznania sprawy w sądzie właściwym miejscowo jest fakt, iż w sądzie tym orzeka sędzia wyłączony jako *iudex inhabilis*.

W ocenie Sądu Najwyższego aktualne pozostają w tym zakresie argumenty wskazane w uzasadnieniu postanowienia z 23 grudnia 2021 r., sygn. akt I CO 148/21 (niepublikowanym). Przede wszystkim rozumienie art. 48¹ k.p.c. jako przepisu wykluczającego rozpoznanie sprawy we właściwym miejscowo sądzie wobec zaistnienia jednej z przesłanek wyłączenia na podstawie art. 48 k.p.c. prowadziłoby do skutków w istocie równoważnych wyłączeniu od rozpoznania sprawy wszystkich sędziów tego sądu. Aby uznać, że taki równoważny skutek wiąże się z zaistnieniem jednej z przesłanek z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. wobec któregośkolwiek z sędziów orzekających w danym sądzie (jako jednostce organizacyjnej) należałoby wskazać tę okoliczność, tj. orzekania przez sędziego w sądzie, w którym sprawa jest rozpoznawana, jako odrębną w ramach tych, które wymieniono w art. 48 k.p.c. Takiego rozwiązania ustawodawca jednak nie przyjął.

Art. 48¹ k.p.c. nie może być traktowany jako norma będąca podstawą koniecznej zmiany właściwości miejscowej sądu rozumianego jako jednostka organizacyjna wymiaru sprawiedliwości. W art. 48¹ k.p.c. nie posłużono się terminem „sąd właściwy”, co przemawia za tezą, iż chodzi nie o sąd rozumiany jako jednostka organizacyjna wymiaru sprawiedliwości, lecz o sąd o określonym, na podstawie właściwych przepisów ukształtowanym personalnie składzie, który ma rozpoznać sprawę, a w którym bierze udział sędzia podlegający wyłączeniu jako *iudex inhabilis*. Należy zauważyć, iż w przeciwieństwie do art. 48¹ k.p.c. poprzedzające je i znajdujące się w przepisach o właściwości (a nie o składzie sądu) art. 44-44² k.p.c. konsekwentnie posługują się terminem „sąd właściwy”, a zatem w rozumieniu właściwej jednostki wymiaru sprawiedliwości (w oderwaniu od składu).

Ponadto, co do zasady, art. 48 dotyczy wyłączenia sędziego rozpoznającego daną sprawę (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 maja 1966 r., sygn. akt I CO 3/66, LEX nr 5981; 2 czerwca 2010 r., II UO 1/10, LEX nr 612106). art. 48¹ k.p.c. stanowi o „przypadku wyłączenia sędziego”, skoro zatem co do zasady o wyłączeniu na podstawie art. 48 k.p.c. można mówić w sytuacji wyznaczenia do rozpoznania sprawy, to tym bardziej takiej okoliczności dotyczy art. 48¹ k.p.c. W uzasadnieniu wniosku Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie wskazano, by sytuacja taka zaistniała, tj. sędziowie wymienieni w postanowieniu z 15 grudnia 2021 r. zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy, a wówczas okoliczność ta aktualizowałaby wystąpienie na podstawie art. 48¹ k.p.c.

Wobec powyższego samo wytoczenie powództwa przeciwko sędziemu powołanemu do pełnienia urzędu w sądzie, w którym ma być rozpoznana sprawa (w tym w ramach postępowania odwoławczego), lecz niepowołanego do składu mającego rozpoznać sprawę, podobnie jak istnienie pozostałych okoliczności wskazanych w art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie stanowi przesłanki zastosowania art. 48¹ k.p.c.

Powyższe prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie nie ustalono na tym etapie postępowania zaistnienia okoliczności uzasadniających wyznaczenie przez Sąd Najwyższy innego sądu do rozpoznania sprawy.

a.s.